

Oslo, 3. april 2006

Møre og Romsdal fylke

post@mrfylke.no

Forslag til verneplan for hekkende sjøfugl i Møre og Romsdal. Lokal og sentral høring

Det vises til fylkets høringsbrev av 25. januar i år.

Norges Naturvernforbund avgir med dette en felles uttalelse fra vårt fylkeslag og forbundet sentralt.

I all hovedsak støtter vi det framlagte forslag. Vi har likevel enkelte kommentarer til planen og dessuten til innspillene fra andre høringsinstanser.

Konklusjoner:

- Miljøvernmyndighetene må redegjøre for hvilken betydning verneplanen vil ha for bevaring av sjøfuglbestandene i Møre og Romsdal, inkludert en oversikt over hvor stor andel av hekkebestandene for de enkelte arter som ligger innenfor verneområdene
- Det må være et selvfølgelig krav at verneplanen omfatter nærliggende sjøareal til hekkeplassene.
- Det må ikke åpnes for taretråling i verneområdene.
- Det må ikke gis ytterligere åpning for ferdsel uten at det etableres alternative beskyttende tiltak samt klare retningslinjer for innskrenking i bruken hvis det skjer overtramp og skader for fuglelivet.
- Det må ikke legges restriksjoner på tradisjonell hevd av lyngheier og beitemarker. Det må i stedet gis økonomisk støtte for å opprettholde denne typen bruk.
- Lomstjønna-Hareidmyrane må vernes gjennom denne verneplanen.

Kommentarer til enkelte sider ved verneplanen

Det savnes tydelige målsettinger. Det burde vært gode og oppdaterte situasjonsbeskrivelser av sjøfuglenes bestandssituasjon og trusselbilde i fylket og i hvor stor grad den foreslåtte planen vil sikre hekkeplassene for disse. Fravær av slike konkrete mål og analyser kan svekke troverdigheten til planen, og ikke minst øke faren for at den ikke blir gjennomført på en betryggende måte.

Etter lokal høring har fylket på flere områder tatt innvendinger til følge for å redusere konfliktnivået. Det er å håpe at dette ikke vil få for store negative konsekvenser for sjøfuglene.

Det er grunn til å presisere at dette er en plan for å bevare hekkende sjøfugl, ikke en plan for å sikre bosetting, fremme friluftsliv eller næringsutøvelse langs kysten av fylket. Innenfor

disse samlet sett svært små arealene langs kysten, skal hensynet til fuglelivet komme først. Andre interesser må være forberedt på å vike. Disse andre interessene vil lett bli prioritert innenfor resten av sjø- og kystområdene når konflikter oppstår. Flere av høringsuttalelsene som har kommet under lokal høring og i oppstartsmeldinga vitner om manglende forståelse og respekt for dette egentlig selvfølgelig forhold.

Fiskeridirektoratet, region Møre og Romsdal, har - overraskende nok til å være en offentlig etat - de mest ekstreme holdningene i så måte. Fylket oppsummerer deres uttalelse slik: *”Fiskeridirektoratet seier at det må vere eit krav at sjøareala i verneforslaga blir trekt ut, og berre landareala inngår i planane. Sjøfuglane hekkar trass alt berre på land. Vidare seier det at under alle omstende må det vere eit absolutt krav at utøving av yrkesmessig fiskeri- og oppdrettsverksemd ikkje må bli hindra eller bli pålagt nokon form for restriksjonar korkje i hekketida eller i andre tider på året eller i nærleiken av evnt. verneområde.”*

Slike synspunkter vitner om en fullstendig kompromissløs og arrogant holdning. Uttalelser av denne typen gir grunn til å stille spørsmål ved fiskerimyndighetenes miljøpolitikk generelt. Uansett undergraver et slikt syn deres troverdighet i så måte. Det er derfor prisverdig at Møre og Romsdal fylke ikke har gitt noen innrømmelser i forhold til Fiskeridirektoratets krav.

Heldigvis er det stort sett bare Fiskeridirektoratet som er så ekstremt i sitt syn at man går i mot vern av sjøareal. Sjøareal må være en selvsagt del av en slik verneplan. Forstyrrelser som følge av ferdsel og andre aktiviteter i nærområdet til hekkeplassene kan være svært negativt, selv om det ikke er ferdsel på land og helt inntil reirplassene for fuglene. Derfor må myndighetene ha mulighet til å regulere slike aktiviteter i nødvendig grad også innenfor sjøareal nær hekkeplassene. Det er tross alt sjøfugl dette handler om, fugler som lever omtrent hele livet på sjøen og søker sin næring der. Sammenhengen mellom valg av hekkeplass og næringsområder er ikke alltid like sterk i et lokalt perspektiv, men for mange arter vil nærområdet være svært viktig, og for de aller fleste arter har det en viss betydning. Beskyttelse av deler av næringsområdene, og da ikke minst nærområdet til hekkeplassen, bør derfor være en selvsagt del av en seriøs verneplan for hekkende sjøfugl.

Taretråling er et viktig konfliktpunkt i forhold til vernet, og trålernæringa ønsker en relativt omfattende og fri adgang til alle drivverdige tarefelt - også innenfor reservatene. Alle miljøkonsekvensene av taretråling er fortsatt dårlig kjent. Det er imidlertid all grunn til å mene at den har enkelte klart negative effekter, i det minste på kort sikt, mens de mer langsiktige effektene fortsatt er høyst usikre.

Det er derfor nødvendig å ha en del referanseområder langs kysten der det ikke utøves taretråling, også på grunt vann, slik at det er mulig å studere forskjellene mellom tareområder som i ulik grad blir høstet.

Hvis det er alvorlige langsiktige negative effekter av taretrålingen, vil slike referanseområder også utgjøre viktige refugier for arter og samfunn som er sårbare for trålingen. Når det gjelder sjøfuglene mer spesifikt, sier fylket at det for enkelte hekkende arter (skarv og teist) er spesiell grunn til å påpeke at taren er viktig i deler av hekketida og derfor må beskyttes.

Fylket går likevel langt i å gi etter for næringa, ved å åpne for taretråling i 13 av 22 aktuelle verneområder.

Norges Naturvernforbund mener det uten unntak er uakseptabelt å åpne for taretråling i de aktuelle verneområdene.

I høringsfasen har det kommet sterke lokale protester mot foreslåtte ferdselsrestriksjoner på øyene der sjøfuglene hekker. Det er ingen opplagte løsninger på dette punktet. Tidligere gjennomførte lokalbefolkningen ofte spesielle tiltak for å beskytte hekkende sjøfugl, og dette kunne ha store positive konsekvenser for lokale bestander. På den andre siden er det i nyere tid godt dokumentert skader av friluftsliv som følge av opphold på og ved hekkeplassene, og dette utgjør mange steder den kanskje mest alvorlige trusselen mot flere sjøfuglbestander. For å redusere konfliktnivået kan det virke fristende å lempe på ferdselsforbudet mange steder. Det er likevel langt fra opplagt lenger at folk i Møre og Romsdal respekterer sjøfuglenes behov for fred og ro i hekketida, og flere høringsuttalelser gir da også tydelige uttrykk for dette. En ukritisk imøtekommenhet overfor lokalbefolkningens ønsker om fri ferdsel må derfor sees på som uforsvarlig.

I utgangspunktet går vi derfor mot en mer åpen tilgang til reservatene. Skal dette likevel komme på tale enkelte steder, er det et krav at det settes i verk kompenserende tiltak for å beskytte de hekkende fuglene.

Et eksempel på et slikt tiltak er krav til de aktuelle kommunene om å sette av midler og ressurser for overvåking av fuglene i hekketida, slik at uheldige forstyrrelser raskt blir oppdaget og tiltak satt i verk for å stoppe dette. I tillegg må det etableres helt klare og entydige rutiner for innskjerpelse i ferdselsmulighetene når skader for hekkinga oppstår. Et eksempel på dette kan være at redusert hekkesuksess som følge av forstyrrelser automatisk utløser ferdselsforbud på vedkommende øy de neste 5 årene.

Sjøfugl foretrekker normalt å hekke i åpne landskap og skyr skogsmiljøer. Flere steder har tradisjonell utmarksbruk gjennom husdyrbeite, brenning av lynghei m.v. virket positivt og trolig gitt bedre hekkebetingelser for sjøfuglene. I våre dager registrerer vi i denne sammenheng en negativ utvikling i form av gjengroing av landskapet som i neste omgang fører til at fuglene går tilbake i antall eller forsvinner. Opprettholdelse av den tradisjonelle bruken av slike områder er derfor nødvendig og må videreføres også etter at områdene er vernet. Det er da viktig at dette skjer på en skånsom og riktig måte i forhold til fuglene, f.eks. at lyngheibrenning foregår før fuglene har begynt å hekke og at det ikke benyttes dyreslag som kan skade fuglelivet. Samtidig må det om nødvendig gis tilstrekkelig offentlig støtte for at brukere blir motivert til å fortsette denne type bruk av områdene.

Lomstjønna-Hareidmyrane representerer et spesielt konfliktområde der det er relativt stor lokal motstand mot vernet. Samtidig er verneverdiene ganske opplagte, mens forståelsen for disse er påfallende liten lokalt. Dette er bare med på å forsterke behovet for vern av lokaliteten. Det er både skuffende og urovekkende at de negative holdningene er såpass markerte lokalt, ikke minst sett i lys av den forringelsen det nærliggende våtmarkssystemet tilknyttet Grimstadvatnet har gjennomgått i nyere tid. Her har lokalsamfunnet i vesentlig grad redusert det som inntil for noen år siden antagelig var det mest verdifulle og særpregede

våtmarkssystemet på kysten av Møre og Romsdal - som følge av forurensning, forbygning, senking m.v.

At ikke Hareid kommune og lokale grunneiere kan være positive til dette forsøket på å bevare noe av restene av det rike fuglelivet i området, er meget beklagelig. Det er totalt uforsvarlig å foreta noen som helst form for reduksjon i verneomfang for denne lokaliteten, og framtidig forvaltning bør heller ikke delegeres til kommunen.

Med vennlig hilsen

Norges Naturvernforbund sentralt

og

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal

Tore Killingland
generalsekretær